

În orice caz, în ceea ce mă privește
pe mine, cred că a fost totuși
o chestie de vocație.

**Profesorul Horia Hulubei,
așa cum era, în vorbele sale,
povestindu-ne, povestindu-se**

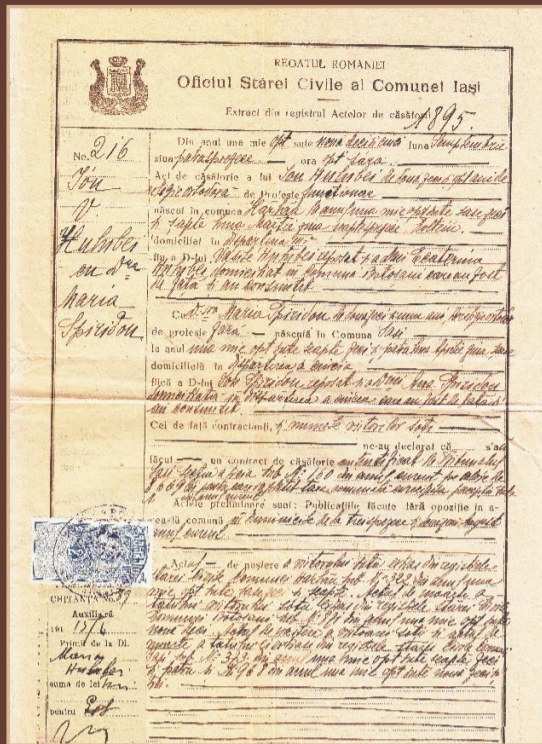
27 aprilie 1945

Declarație

Subsemnatul Horia Hulubei, în vârstă de 48 de ani, născut la Iași, Jud. Iași, la 15 Noembrie 1896, sunt fiu al lui Ion V. Hulubei, magistrat, și a Mariei Hulubei, născută Spiridon, fără profesie, în vârstă de 72 ani. – Tatăl a murit, mama trăiește. –

Sunt căsătorit cu Doamna Alice Hulubei, născută Istrate, titulară a Doctoratului de Stat de la Sorbona (Docteur ès lettres), și profesoară de liceu. –

Nu am copii. –

Situația militară.

Locotenent aviator în rezervă (actualmente repartizat la Reg. de Geniu Aeronautic).

Activitate militară:

În războiul trecut, pe front cu unitățile combatante la Nămolosa și Mărășești, ca infanterist. –

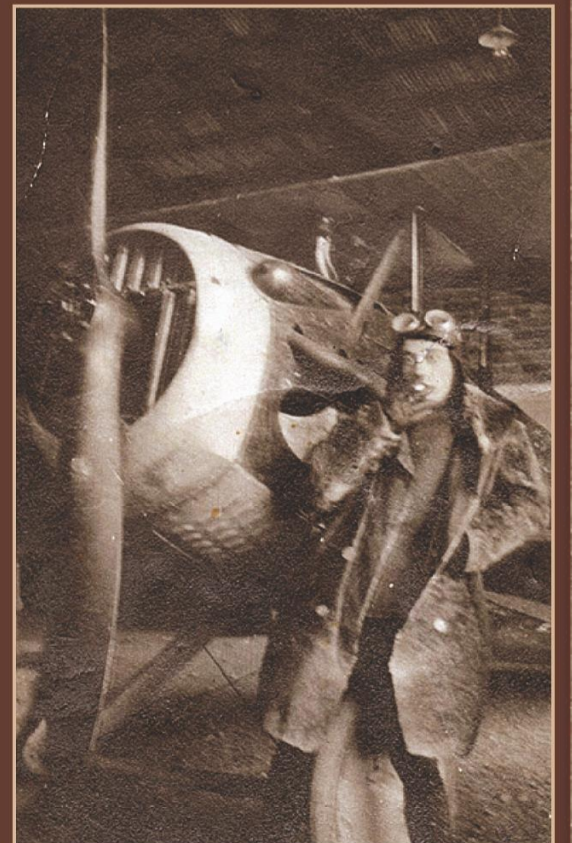
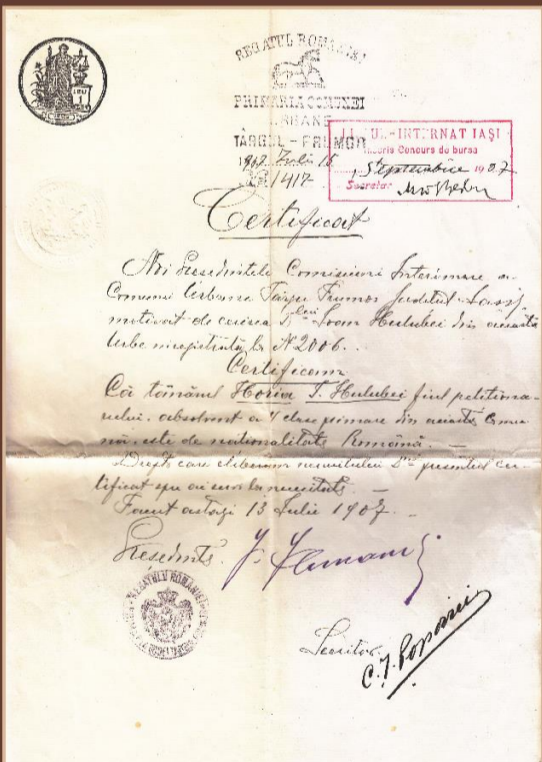
Ca pilot aviator, în armata franceză, cu gradul de sublocotenent, după armistițiul cu Germania.

Studii. –

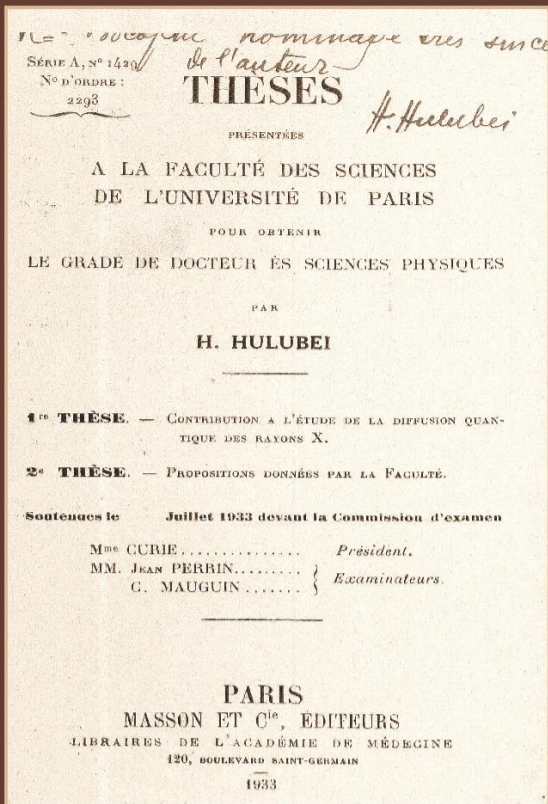
Școala primară Iași și Tg. Frumos (Jud. Iași).

Absolvent și bacalaureat la "Liceului Internat" din Iași în 1915.

Întors de pe front și din mobilizare în 1922, am urmat facultatea de știința Universității din Iași, obținând licența în fizico-chimice.

Profesorul Horia Hulubei, în vorbele sale

Doctoratul de Stat în științe, secția fizică (Docteur ès sciences physique), luat la Sorbona, Paris. –

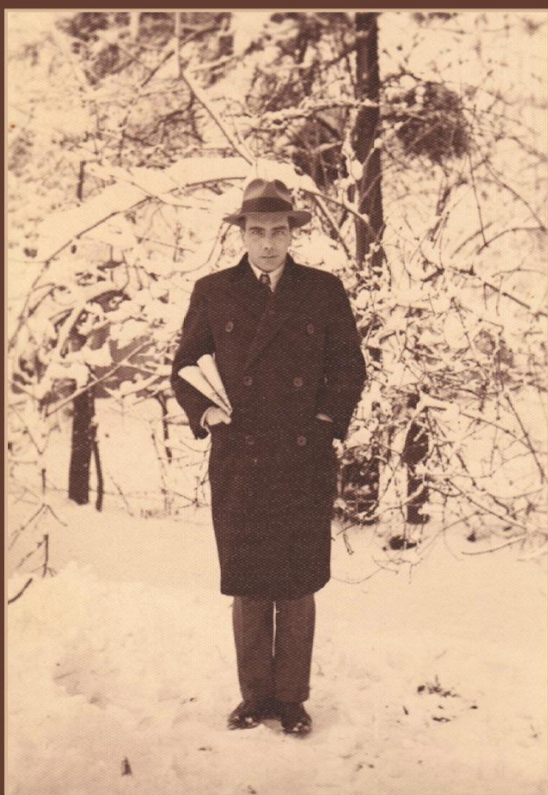
Până în Iunie 1940, cu câteva ore înainte de intrarea germanilor în Paris, am lucrat, cu foarte puține întreruperi, la cercetări științifice, într-o parte a laboratorului de chimie fizică cedată mie de către profesorul Jean Perrin, Membru al Institutului Franței, Membru de onoare a Academiei Române, prieten al românilor și a României. –

Am lucrat, în special, în cadrul cercetării științifice franceze (Centre national de la recherche Scientifique, Ministère de l'Education Nationale), în ultimii ani cu titlul de "Directeur de recherches", gradul ultim în această organizare, și se pare, singurul străin cu acest titlu, în acel moment. –

Am trecut prin toate gradele succesive ale acestui Centru.

În țară, am trecut prin toate gradele Universitare, fără excepție, la Universitățile din Iași și București. –

Acum: Profesor la Universitatea din București, Facultatea de Științe, la catedra de Structura Materiei și Chimie fizică. –

In linii generale, cum era ea lupea noastră.
Prof. Horia Hulubei.

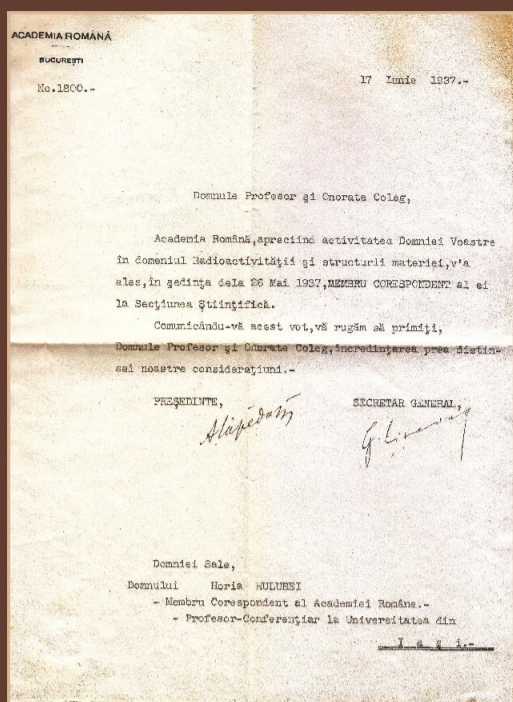

De la stînga la dreapta

- Eli Mann
- Marie Curie
- Jean Perrin
- Yvette Cauchois
- Horia Hulubei
- In spate Mauguin

134/2

Profesorul Horia Hulubei, în vorbele sale

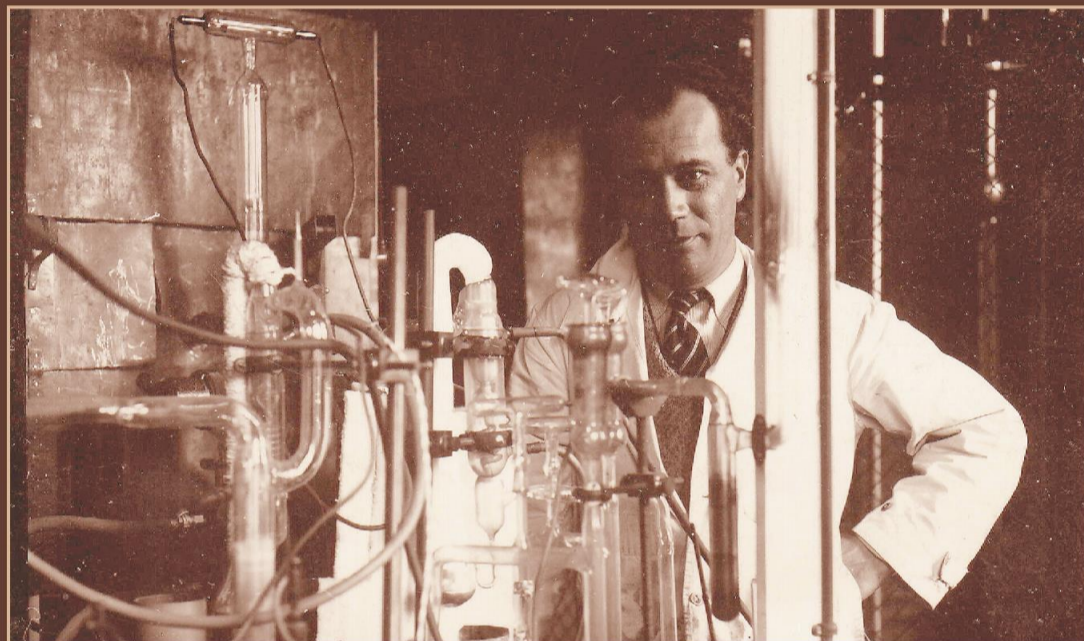
Membru Corespondent al Academiei Române
Membru titular al Academiei de Științe din România
Membru Corespondent al Academiei de Științe din Lisabona
Membru Corespondent al Institutului Franței – Academia de Științe – Paris. –

Membru în mai multe societăți savante de fizică, chimie, chimie fizică, din Franța, România, Elveția, etc. –

Laureat al Institutului Franței (Prix Wilde). –

Laureat al Expoziției din 1937 Paris pentru lucrări științifice la “Palais de la Decouverte”. –
Prix du Palais de la Decouverte (medalie) (încă un singur străin, un Canadian, a avut această distincție). –

[lucrasem pentru Palais de la Decouverte, în cadrul unei colaborări româno-franceze, la sălile de “Electrons et Rayons X”]. –

Eu mă zbat ca un tembel și șed încă multă vreme pentru a ajunge la un rezultat. Azi de asemenea mare întrunire să începem construcția laboratorului meu. [18/II 1938, București]

Lucrez peperate ca indirect să-mi pot salva laboratorul (24 sept. 1940, Vichy)

Muncesc din zi până în noapte ca să fac ceva pentru țara asta. În 1946, când m-am întors în țară, toți au holbat ochii la mine și se mirau ce este cu mine de m-am întors, căci știau că nici banii ca să mă întorc nu au vrut să-mi dea. În timpul acela am luat eu ca drept de autor 30.000 de franci, de care am adus în țară instalațiile astea de raze X și mi-am luat și biletele de tren. Nici loc în tren nu vroiau să-mi facă. Toți se minunau cu ce scop am venit eu în țară. Dacă nu mi-ar face ăștia greutăți, multe lucruri aș face eu – ar avea țara asta cu ce se lauda. [iunie 1958]

Profesorul Horia Hulubei, în vorbele sale

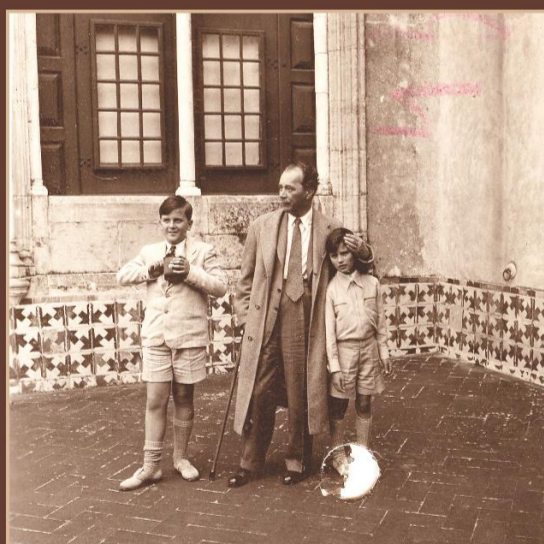
Ar fi o fericire să se înțeleagă odată temeinic că unul din factorii cei mai importanți de formare economică a unei țări este cercetarea științifică pură, ca sa nu mai vorbim decât de latura ce ar putea prinde imediat atenția factorilor noștri responsabili, oricât de paradoxal ar părea la prima vedere. Eforturile imense făcute de toate națiile, de orice organizație politică ar fi ele, de la extrema dreaptă la cea stângă, atunci când au fost puse în fața nevoii de a se manifesta pe primul rang al civilizației moderne – și aceasta ca o necesitate absolută a existenței lor – o dovedesc cu prisosință.

...

Este așa de evident că inteligența omului e încă cea mai puternică armă a lui în viață și că o țară este cu atât mai puternică cu cât dispune de mai multe inteligențe creatoare și că e de neînțeles o formă de inerție ce se pare că încă are de gând să dureze la noi.

Bogăția țărilor civilizate a crescut imens și crește într-un ritm aproape amețitor cu ajutorul acestor inteligențe creatoare. Creuzetele, unde se dezvoltă liber și în toată plenitudinea lor aceste tendințe, sînt tot laboratoarele de cercetări științifice, unde acești artiști ai gândului și ai scormonirii naturii nu pot evolua în libertate decât animați de flacăra cercetării dezinteresate. De aici pleacă industria care, dacă dispune de un sistem economic propice, încurajator de creare, aplică și îmbogățește mediul unde se instalează. Fără cercetare dezinteresată, industria moare ca neînnoită. Noi știm ce înseamnă crearea în țara noastră a unei industrii născute în altă parte: brevetele de fabricare și specialiștii importați ne costă miliarde, mult mai mult decât ne-ar costa orice efort făcut în sensul pregătirii mediului propice, al cultivării creațiunii științifice și industriale la noi. Iar această industrie e sortită să moară repede, căci în furnalul unei munci imense depusă peste hotare, condiții noi și mai avantajoase sînt repede găsite și distanțarea vine, imediată și necruțătoare, dacă nu ai la tine acasă, la îndemână, pe acei ce ți-o pot face să se adapteze și eventual să concureze munca străină similară.

[Din scrisoarea către Profesorul Ion Simionescu, 30 noiembrie 1935]

Profesorul Horia Hulubei, în vorbele sale

În uniformă de ofițer de aviație

Forțele însă mult prea mari pe care civilizația i le-a pus la îndemână, fac din războaie un pericol pentru civilizația care le-a creat.

...

Se pune întrebarea gravă dacă omenirii îi mai este dat să trăiască sub semnele și în atmosfera adevăratei culturi și civilizației.

...

Astăzi, câțiva ani de războiu, mâine, poate câteva ore, sunt suficiente pentru a transforma în cenușe opera de secole a eroilor umanității creatoare.

...

În linii generale, sunt pentru politica omului de treabă. Acest om muncește pentru toți și nu trăiește, în mod samavolnic, din munca altora; el este solidar cu interesele particulare și superioare ale colectivității din care face parte; el își iubește țara lui.

...

Progresul în omenire se face cu ajutorul științei în devenire și al culturii morale.

...

O națiune conștientă are drept datorie esențială să organizeze un climat prielnic progresului social și intelectual.

...

Existența și dreptul la viață al unei colectivități naționale sunt justificate, în special, de contribuția pe care această colectivitate, în decursul istoriei ei, a adus-o la cultura omenească.

[1940]

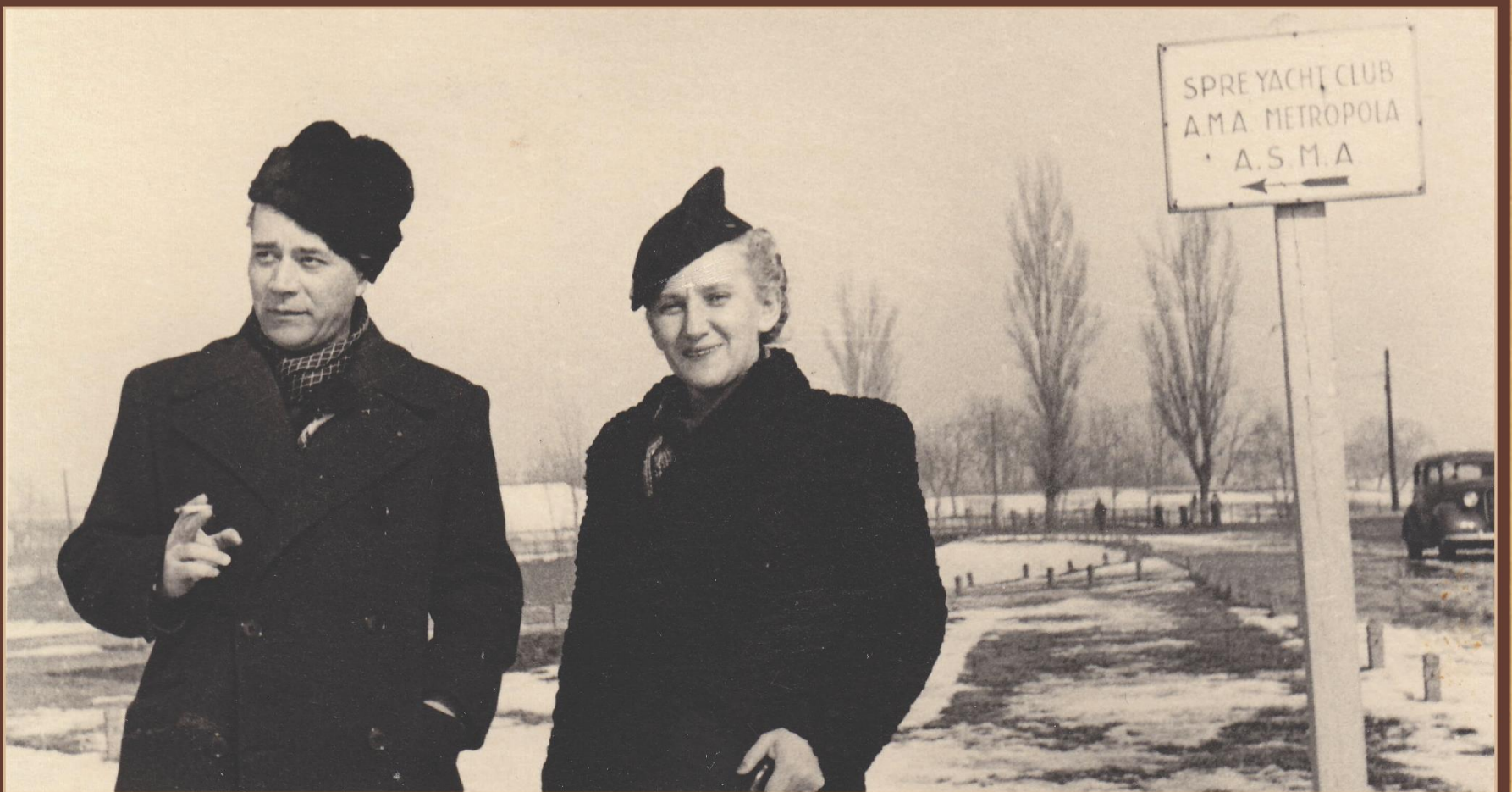
Clișee vechi și argumente noi sunt aduse pentru a justifica masacrele de astăzi, pe care însă, nicio lealitate, nicio moralitate adevărată nu le poate scuza.

[1943]

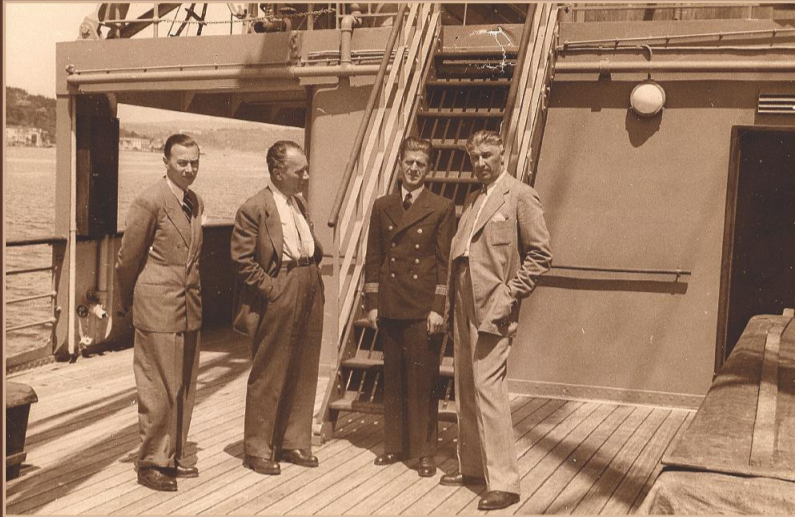
Va trebui să-mi fac robă și uniformă obligatorie a frontului renașterii naționale, pe care ori ce membru funcționar al statului e obligat să o facă.

[1938]

În uniforma Frontului Renașterii Naționale

Profesorul Horia Hulubei, în vorbele sale

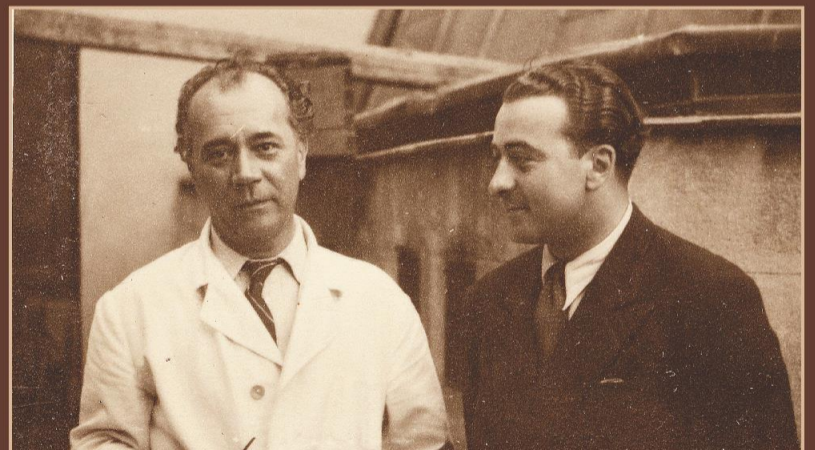
Este timpul să revizuiem o parte din principiile de viață, în special cele de viață internațională, dacă nu am pierdut încă încrederea în realitatea progresului uman.

Omenirea, rătăcită de suferinți, cere o soluție nouă de viață, care să-i dea liniștea și siguranța necesare reculegerii iar, mai apoi, mersului înainte.

A venit momentul ca strigătul de ură să înceteze. A venit momentul ca legile creștine să fie baza de simțire și de judecată între popoare. Românul a suferit prea mult de totdeauna, ca în sufletul lui să nu fie vii sentimentele de înaltă solidaritate umană și el va fi alături de acei care vor înțelege că viața între popoare nu poate fi posibilă decât susținută de legi care să permită moralei și juridicului să înlocuiască ura și războiul. [1943]

Dar Universitatea noastră nu va descuraja de a crede în triumful omeniei și al spiritualității asupra barbariei și, din mijlocul ruinelor, își va continua credința și activitatea sa. [1944]

Reamintesc numai că memoriul pentru armistițiu a fost făcut și completat în biroul meu de la Rectorat. Mi s-a spus să nu îl iscălesc, ca să pot eu să-l duc la Președinție și să nu fiu încă obligat să plec de la Rectorat (era o chestiune de tactică). – Semnatarii pot confirma [aprilie 1945]

Profesorul Horia Hulubei, în vorbele sale

Act de donație, 24 octombrie 1944

Subsemnatul profesor Horia Hulubei, domiciliat în București, str. Anastasie Simu no. 4, în dorința de a încuraja studiul fizicii pure la noi în țară, donez Academiei Române, cu sediul în București, Calea Victoriei 125, prin reprezentanții săi legali, suma de 400 000 (patru sute de mii) lei în numerar, cu care să se constituie un fond pentru cercetările în domeniul menționat mai sus.

Cu această sumă pe care o donez, Academia Română va cumpăra rentă de stat.

Din venitul anual al rentei cumpărate, Academia Română va subvenționa o dată pe an câte o lucrare de fizică pură, în special din domeniul radiatiunilor sau al fizicii nucleare a unui membru al corpului didactic universitar sau pentru o cercetare făcută la Universitate sub direcția unui universitar.

Se poate acorda această subvenție până la trei ani consecutivi dacă lucrarea prezintă importanță și interes suficient.

Subvenția va fi folosită exclusiv pentru cumpărarea materialului necesar experiențelor. Odată experiențele terminate, materialul va rămâne în laboratorul unde lucrarea s-a executat.

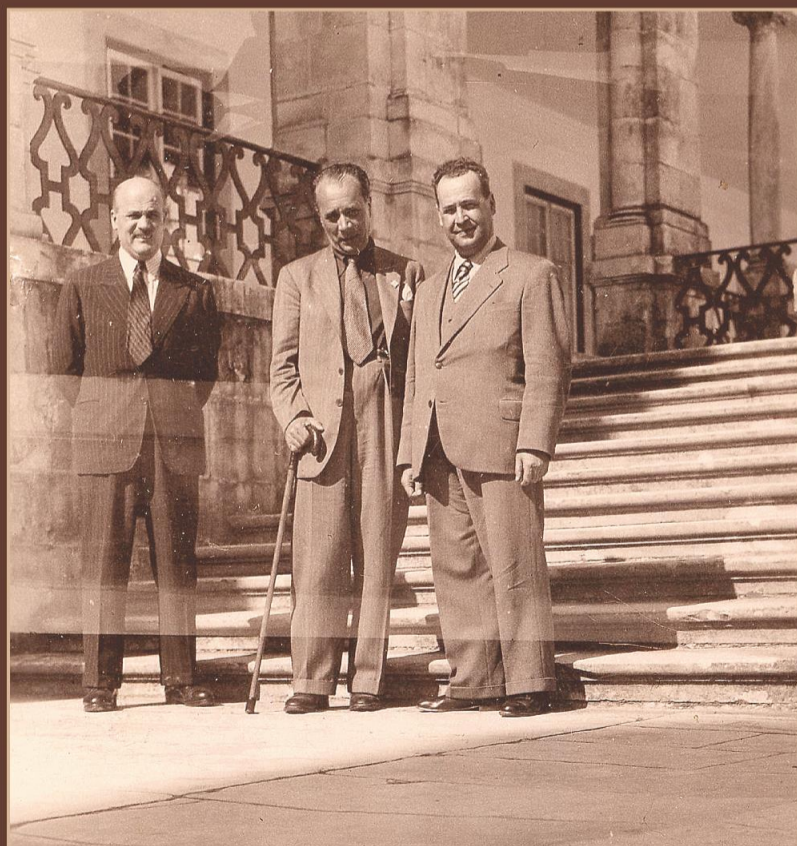
Subvenția mai sus arătată va fi acordată de o comisiune de specialiști din Secția Științifică a

Academiei Române, care va examina după un an și raportul asupra modului cum subvenția a fost utilizată.

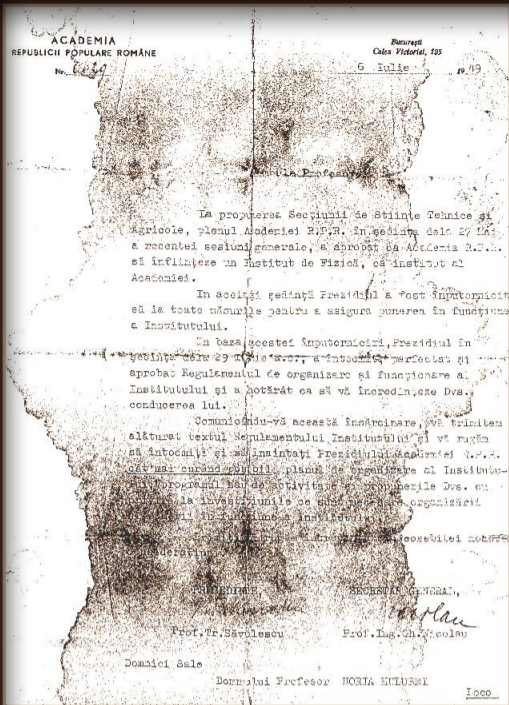
Suma de 400 000 lei numerar, pe care o donez prin actul de față Academiei Române, am depus-o la casa acestei instituțiuni în cec tras asupra contului meu de la C.E.C.

Rog Academia Română să binevoiască a accepta această donație în condițiile actului de față. Făcut în formă autentică la Tribunalul Ilfov, astăzi, 24 octombrie 1944.

*(Arhiva Academiei Române,
Fond Donații - Horia Hulubei, E-211, f. 3)*

Profesorul Horia Hulubei, în vorbele sale

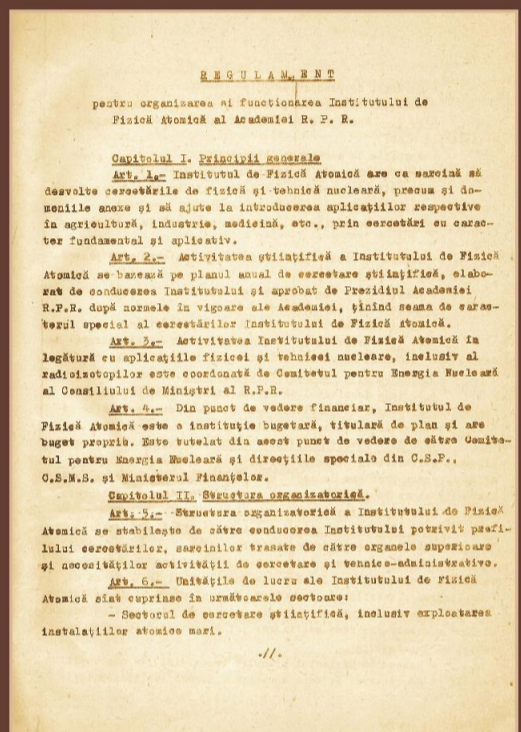
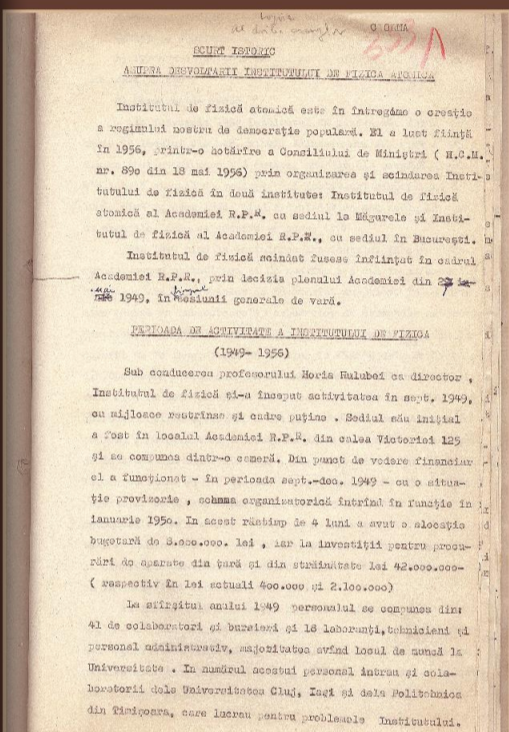
Un Institut de Fizică Atomică pentru Românii mei

(IFA)... a luat ființă în 1956, printr-o Hotărâre a Consiliului de Miniștri (H.C.M nr. 890 din 18 mai 1956) prin organizarea și scindarea Institutului de fizică în două institute: Institutul de fizică atomică al Academiei R.P.R. cu sediul la Măgurele și Institutul de fizică al Academiei R.P.R., cu sediul în București.

Institutul de fizică scindat fusese înființat în cadrul Academiei R.P.R., prin decizia plenului Academiei din 27 mai 1949, în timpul sesiunii generale de vară.

În februarie 1950 Institutul de fizică s-a mutat provizoriu în localul din str. Mihail Eminescu nr. 47 ... a funcționat 8 luni, pînă în sept. 1950, cînd a dobîndit un nou sediu în comuna Măgurele, unde se găsește acum IFA.

Conducerea Institutului s-a orientat bine alegînd soluția mutării în raza com. Măgurele, care este o comună oarecum izolată, liniștită, departe de marile artere de circulație, așezată lateral nu prea departe, cu căi de acces, cu posibilitatea deschiderii de noi drumuri. Dezvoltarea ulterioară a Institutului a confirmat justetea soluției adoptate.

Profesorul Horia Hulubei, în vorbele sale

Noi suntem numai niște umplură pentru propagandă... Nu vezi că suntem și noi câțiva pe care ei ne consideră reacționari dar de care nu se pot dispensa că am făcut și facem și noi ceva pentru țara asta – cum este Nenițescu, Țițeica, eu, etc [februarie 1958]

...

Muncesc din zi până în noapte ca să fac ceva pentru țara asta. În 1946, când m-am întors în țară, toți au holbat ochii la mine și se mirau ce este cu mine de m-am întors, căci știau că nici banii ca să mă întorc nu au vrut să-mi dea. În timpul acela am luat eu ca drept de autor 30.000 de franci, de care am adus în țară instalațiile astea de raze X și mi-am luat și biletele de tren. Nici loc în tren nu vroiau să-mi facă. Toți se minunau cu ce scop am venit eu în țară. Dacă nu mi-ar face ăștia greutate, multe lucruri aș face eu – ar avea țara asta cu ce se lăuda. [iunie 1958]

...

Așa că vezi că pe mine nu mă ascultă conducătorii de stat și de partid, așa cum îl ascultă pe Gaston. Nici măcar nu vor să stea de vorbă cu mine. Pe mine mă trimit să stau de vorbă cu Gaston, Murgulescu, Novacu, cu care nu pot să discut nimic [aprilie 1960]

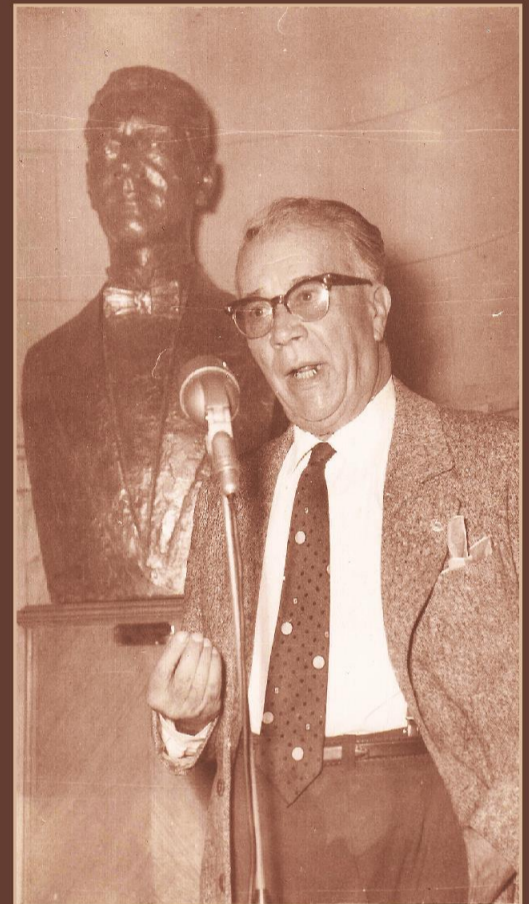
E foarte prost când se fac lucrări cu caracter propagandistic, așa cum s-a făcut cu Institutul de Fizică Atomică. La început s-a făcut mare vâlvă că energia nucleară la noi în țară va lua o dezvoltare deosebită, mai ales că noi dispunem de rezerve de uraniu mari. Acest lucru nu a fost decât un foc de paie căci după construcția ciclotronului și reactorului lucrurile au fost lăsate baltă. [mai 1960]

...

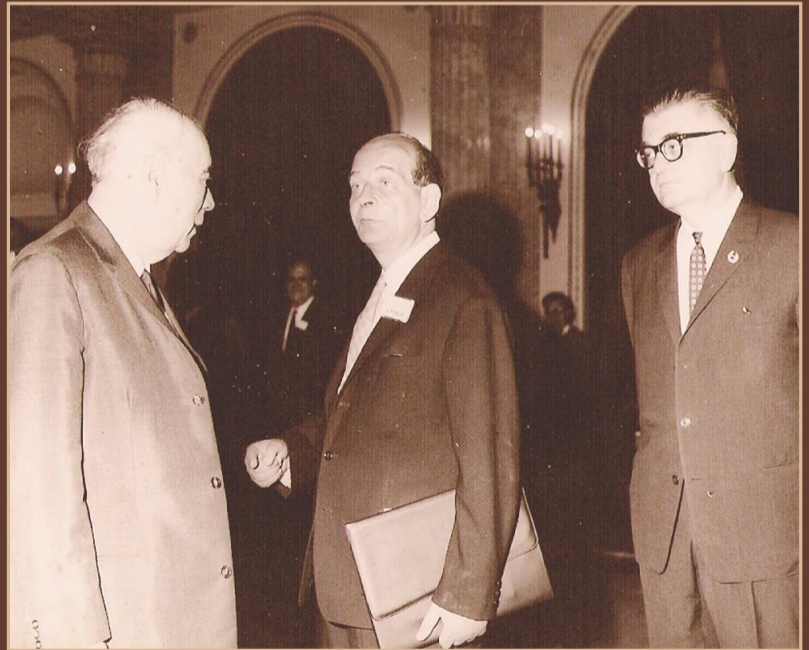
De la mine oamenii sunt arestați, sunt puși să facă spionaj în institut și se caută să se dea în toți românii care încearcă să se ridice... Eu m-am muncit să cresc cadre și ei vor să mi-i ia... [1960]

...

... din cei 6 miliarde de lei alocați de stat pentru știință, noi n-am cheltuit decât 340 de milioane, în care intră și Dubna și Viena. Noi avem o serie de realizări care de pe acuma au adus economii de peste 100 de milioane lei. Alții care au putere fac ce vor iar eu trebuie să mă lupt pentru orice fleac. Toate acestea nu le fac pentru mine ci le fac pentru voi și pentru țara asta dar nu pot să fac mai mult deoarece partidul nu vrea să fac mai mult. [august 1960]

In lupta generală, ceea ce e în lupta noastră.
Prof. Horia Hulubei.

Profesorul Horia Hulubei, în vorbele sale

Nu știu cum să fac să scap de acest individ care nu-mi dă pace să lucrez. Vezi cum îmi oprește oamenii să plece să mă fac de râs acolo la Dubna, unde am încheiat convenție de colaborare științifică și pe care din cauza lui Vintilă nu o pot îndeplini. [ianuarie 1960]

Toți se zbat și merg în toate țările numai noi stăm aici ca într-o cușcă și batem cu pasul pe loc [iunie 1958]

Întâlnirea delegației române cu grupul de români de la IUCN (anii 60): HH (așezat), Șerban Țițeica (sprijinit), Valeriu Novacu (cu pipa). Sub întrerupător, Sorin Ciulli

Profesorul Horia Hulubei, în vorbele sale

... în toate părțile polonezii și ungurii umblă și se informează, pe când noi stăm închiși și nu putem pleca nicăieri, iar dacă pleci, pleci cu copoi după tine.

Numai de la noi nu se poate pleca, că din alte părți se pleacă peste tot cu sutele, știința astăzi nu se poate face decât făcând schimb de informații... [1959]

Acad. BLOKHINTEV LA INSTITUTUL DE FIZICA ATOMICA , 1960.

La institutele noastre de fizică s-au creat lucrări care sunt cunoscute în afară. S-au făcut cereri din afară ca să vină la noi în țară să învețe din problemele noastre. Cu vreo două luni înainte ni s-a cerut să dăm voie la cercetătorii noștri să se ducă să țină cursuri la universități

străine. Îi dă 800 de dolari și îi spune: „să iei parte la viața noastră științifică”. Faptul că se recurge la noi este o dovadă că știința noastră capătă un cheag. [1965]

Profesorul Horia Hulubei, în vorbele sale

Una dintre satisfacțiile mele cele mai mari este că, prin înființarea Institutului de Fizică Atomică, s-a realizat posibilitatea de a se crește în țară cadre de fizicieni eminenti, dintre care mulți au lucrări deja cunoscute în lume, aducând prestigiu științei românești și asigurând schimbul de mâine în acest sector. Ei realizează un aport însemnat, pentru economia țării, prin lucrările lor. [1955]

Eu socotesc că, cel puțin pentru mine, cea mai mare satisfacție pe care o am este nu crearea acestui institut ca atare, cu clădirile, cu lucrările, cu aparatura pe care au făcut-o, cutot, ci este crearea acestor oameni noi. Cu care noi ne putem mândri. Pe toate meridianele lumii sunt căutați ca profesori prin universitățile străine dintre cele mai celebre, iau parte la conferințe internaționale cu foarte mare succes, sunt chemați să colaboreze ca visiting scientists în centre internaționale, și din apus și din răsărit, asta v-o spun ca să vă spun că avem o bază creată... [1969]

Activitatea de cercetare științifică cu caracter fundamental și aplicativ se desfășoară în următoarele laboratoare:

1. Laboratorul Raze Cosmice (H.Friedlander, membru corespondent al Academiei R.P.R.)
2. Laboratorul "Camera cu bulă" (Al. Mihul)
3. Laboratorul "Fotografie nucleară" (Ing. N.Nicolae)
4. Laboratorul "Reacții Nucleare" (M.Pătrașcu)
5. Laboratorul "Ciclotron" (N.Martalogu)
6. Laboratorul "Spectroscopie nucleară" (Conf.A.Gelberg)

- 7 -

7. Laboratorul "Radiochimie" (Dr. Silvia Ionescu)
8. Laboratorul "Substanțe organice marcate" (Al. Ruliban membru corespondent al Academiei R.P.R.)
9. Laboratorul "Metode Optice în fizica nucleară" (Prof. I.Agirbicianu)
10. Laboratorul "Fizica Teoretică" (A.Corcioloi)
11. Laboratorul "Fizica neutronilor" (Conf. D.Bully)
12. Laboratorul "Materiale pentru Tehnica Nucleară" (Ing. E.Lăbușcă)
13. Laboratorul "Radiospectroscopie nucleară" (Ing. A.Valeriu)
14. Laboratorul "Metrologia radiațiilor și aplicațiile izotopilor radioactivi" (M.Oncescu)
15. Laboratorul "Electronică nucleară" (Ing. E.Katz)
16. Laboratorul "Mașini Electronice de calcul" (Ing. V.Toma)
17. Laboratorul "Acceleratori direcți" (Ing. I.Neodorescu)
18. Laboratorul "Betatron" (Ing. C.Miescu)
19. Secția "Sector" (Ing. I.Purica)
20. Laboratorul "Fizica catalizatorilor - Cluj" (Prof. I.Ureu)
21. Laboratorul "Separarea izotopilor stabili" (E.Greșu)
22. Laboratorul "Aplicațiile izotopilor stabili" (Drăgăvița Ionescu) (Dr. A.Szabo)
23. Secția "Prototipuri" (Ing. Th. Păcuraru)

Profesorul Horia Hulubei, în vorbele sale

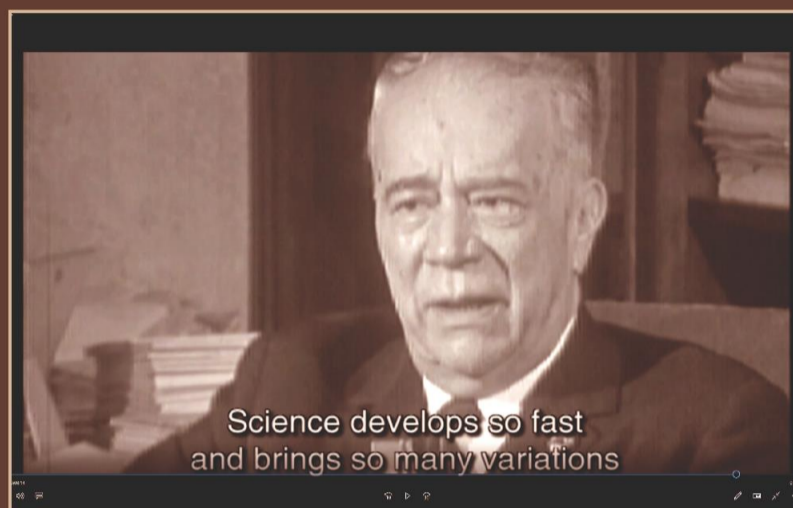

În situația actuală, când știința a realizat asemenea progrese, a rămâne cu un pas în urmă înseamnă a-ți micșora posibilitățile tale și, mai mult, înseamnă a pune în primejdie însăși existența ca națiune. Competiția este atât de mare și la un moment dat implicația științelor va fi atât de mare încât dacă nu vom avea echipe de oameni specializați în toate domeniile, care să intervină în viața țării, vom fi paralizați pur și simplu. (1965)

În societatea tehnico-științifică modernă, rolul omului de știință este decisiv. Și în momentul de față un om de știință nu mai poate trăi în turnul lui de fildeș. El trebuie să ia parte integrantă la viața societății din care face parte. O societate fără... (o societate) în care în ziua de astăzi, ar fi stopată dezvoltarea științei, ar fi stopată cultura, sub toate formele, n-ar avea posibilitatea de existență. Ca să precizez mai pe scurt ideea: știința evoluează așa de repede, și aduce așa de mari variații în posibilitățile vieții, acolo unde ea se dezvoltă, că, dacă o țară nu cultivă știința cu maximum de efort, iar dacă oamenii ei nu se devotează ei pentru ca să ajute dezvoltarea științei în țara respectivă, această țară încetează dialogul cu cele care o dezvoltă: nu mai e posibil!. [interviu TVR 1969]

...

Eu țin aicea pe toți aceștia să îi felicit și să le doresc ca până la șaptezeci de ani să aducă foloase multe țării.

*Fie ce noul au să vă dea
toată puterea și să națetea ce să
duceți cu bine sarcinile grele și
importante care vă revin. -
gîndurile mele bune și pentru
faima noastră
Horia Hulubei*

Profesorul Horia Hulubei, în vorbele sale